

Παράδειγμα σχεδιασμού και παρουσίασης μικροδιδασκαλίας

Στο τρίτο άρθρο αυτής της σειράς, η οποία αποτελεί μια πρώτη, μικρή απάντηση στις ανάγκες των εκπαιδευτών του σεμιναρίου της 12^{ης} & 13^{ης} Ιουνίου στον ΑΟΜΒ, θα παρουσιαστεί η τεχνική της μικροδιδασκαλίας. Στο πρώτο άρθρο παρουσιάστηκε το ευρύτερο πλαίσιο του προγράμματος εκπαίδευσης αρχαρίων στο Μπριτζ φθάνοντας μέχρι τις διδακτικές ενότητες του αναλυτικού προγράμματος. Στο δεύτερο άρθρο παρουσιάστηκε ένα σχέδιο διδασκαλίας σε συγκεκριμένη διδακτική ενότητα, στη σύμβαση Stayman, με βάση την ύλη του 3^{ου} βιβλίου της Audrey Grant. Σ' αυτό το άρθρο θα παρουσιαστεί ένα παράδειγμα **σχεδιασμού** και **παρουσίασης** μικροδιδασκαλίας, το οποίο παράδειγμα λαμβάνεται από την ίδια ενότητα.

Η μικροδιδασκαλία είναι μια εκπαιδευτική τεχνική που χρησιμοποιείται παγκοσμίως στην προετοιμασία των μελλοντικών εκπαιδευτών ανεξαρτήτως ειδικότητας ή βαθμίδας εκπαίδευσης. Η εξάσκηση στις ικανότητες παρουσίασης και εμπύχωσης των εκπαιδευόμενων βοηθά τους νεαρούς, άπειρους εκπαιδευτές στην ομαλότερη προσαρμογή στο ρόλο τους και στην παραγωγή σημαντικών αποτελεσμάτων ήδη από τα πρώτα στάδια της εργασίας τους. Επίσης, βοηθά πιο έμπειρους εκπαιδευτές σε μια προσπάθεια εκτίμησης, επανακαθορισμού και ανατροφοδότησης της διδασκαλίας τους (ικανότητα που εξαρτάται από πολλούς παράγοντες, π.χ. το πλαίσιο της διδασκαλίας, τα εγχειρίδια, η ομάδα των εκπαιδευομένων), ικανότητα η οποία δεν πρέπει να θεωρείται δεδομένη από εμάς τους ίδιους τους εκπαιδευτές.

Η μικροδιδασκαλία απλοποιεί όλες τις παραμέτρους της πραγματικής διδασκαλίας. Το μέγεθος της τάξης, ο διαθέσιμος χρόνος, οι στόχοι και το περιεχόμενο της διδασκαλίας συρρικνώνονται, ώστε να μπορούμε να ασχοληθούμε αποκλειστικά με την ικανότητα του εκπαιδευτή να σχεδιάσει και να παρουσιάσει ένα μάθημα (το οποίο σε πραγματικές συνθήκες μπορεί να μην παρουσιαστεί ολοκληρωμένα, να διακοπεί, να παρεμποδιστεί από άπειρους παράγοντες). Συχνά, οι μικροδιδασκαλίες βιντεοσκοπούνται και στη συνέχεια σχολιάζονται, έτσι ώστε να υπάρξει ανατροφοδότηση ή επανασχεδιασμός του μαθήματος. Ο συνήθης χρόνος μιας μικροδιδασκαλίας είναι 10 λεπτά. Το κοινό της μικροδιδασκαλίας μετατρέπεται σε εκπαιδευόμενους και συχνά θέτει ερωτήματα στον εισηγητή, με σκοπό να τον βοηθήσει στην εξέλιξη της διδασκαλίας του.

Η πιο συνηθισμένη διαδικασία είναι να δίνεται στον εκπαιδευτή ένα εκπαιδευτικό σενάριο: **«έστω ότι διδάσκεις αγγλικά σε μια ομάδα ενήλικων εκπαιδευομένων με βασικές γνώσεις αγγλικής, οι οποίοι ενδιαφέρονται να εργαστούν σε υπηρεσίες τουρισμού. Να παρουσιάσεις μια μικροδιδασκαλία με θέμα οδηγίες κατεύθυνσης ενός αγγλόφωνου τουρίστα στην πόλη που επισκέπτεται, στην πόλη όπου εσείς εργάζεστε»**. Ο εκπαιδευτής έχει κάποιο χρόνο στη διάθεσή του για να **σχεδιάσει το μάθημα**, όπως και μέσα τα οποία θα του χρησιμεύσουν είτε για το σχεδιασμό είτε για την **παρουσίαση που ακολουθεί** (π.χ. ένα λεξικό, ένας χάρτης της πόλης, λευκές σελίδες, μαρκαδόροι κλπ.). Η μικροδιδασκαλία έχει ως στόχο τη μεταφορά

συγκεκριμένων πληροφοριών («Να μπορούν οι εκπαιδευόμενοι να κατευθύνουν με ακρίβεια τον επισκέπτη σε συγκεκριμένα σημεία της πόλης») και το περιεχόμενό της θα βασιστεί σε θέματα – έννοιες όπως: αξιοθέατα – μουσεία – τουριστικοί χώροι – αγορά κλπ.

Η δομή της μικροδιδασκαλίας δε διαφέρει ιδιαίτερα ή απαραίτητα από τη δομή μιας διδακτικής ενότητας. Τα βασικά μέρη (πρόλογος – κυρίως θέμα – επίλογος) διατηρούνται, όπως και η σύνδεση με την προηγούμενη γνώση, οι έννοιες και το γνωστικό περιεχόμενο, ο καθορισμός των εποπτικών μέσων. Οπότε, μπορούμε να προτείνουμε την εξής δομή¹:

Σχέδιο Μικροδιδασκαλίας (διάρκεια: 10 – 15 λεπτά)			
		[Περιεχόμενο – δραστηριότητες]	[Παρατηρήσεις]
	Τίτλος Ενότητας	«...»	Ο τίτλος βοηθά τόσο τον εκπαιδευτή όσο και τους εκπαιδευόμενους να αντιληφθούν ποιο είναι το αντικείμενο της διδασκαλίας.
Πρόλογος (διάρκεια: 1-2 λεπτά)	Στόχοι Ενότητας	• ...	• Επιλογή διδακτικών στόχων: είτε γνωστικών, είτε δεξιοτήτων, είτε στάσεων.
	Σύνδεση με προηγούμενη γνώση	•	• η παρουσίαση νέου υλικού πρέπει να συνδεθεί με προγενέστερη γνώση, αυτό είναι εύκολο για όλα τα μαθήματα εκτός από το 1 ^ο !
Κυρίως θέμα (διάρκεια: 7-10 λεπτά)	Έννοιες και θεωρία της ενότητας	•	• Ποια είναι η καινούρια γνώση που παρουσιάζουμε και σε ποιες έννοιες στηρίζεται. ...
	Παρουσίαση της θεωρίας	• ...	• με ποιον τρόπο / τεχνική θα επιλέξουμε να παρουσιάσουμε τη θεωρία;
	Εποπτικά μέσα της ενότητας	• ...	• Δεν είναι απαραίτητο να χρησιμοποιηθεί πληθώρα εποπτικών μέσων, αρκούν τα βασικά μέσα, τα οποία για τη μέθοδο «cards on the table» είναι: τραπέζι / βιβλία / κουτιά αγορών / τράπουλα / διανομή. Επίσης: πίνακας μαρκαδόρου, προτζέκτορας, διαφάνειες Power Point ...
	Τεχνικές διδασκαλίας	• ...	• ο εκπαιδευτής θεωρητικά έχει στη διάθεσή του όλες τις τεχνικές διδασκαλίας (λάθος θεωρείται η χρήση μιας και μόνο τεχνικής, ιδιαίτερα της διάλεξης). Άρα, καλείται να επιλέξει εκείνες τις τεχνικές που θεωρείται ότι διευκολύνουν την επίτευξη των στόχων του.
Επίλογος (διάρκεια: 2-3 λεπτά)	Αξιολόγηση της θεωρίας / ύλης	• ...	• Δίνεται για παράδειγμα μια παρόμοια διανομή (ή γράφεται στον πίνακα) και οι εκπαιδευόμενοι απαντούν σε μια ερώτηση.
	Συμπεράσματα	• ...	• Με τη διατύπωση κάποιου συμπεράσματος ολοκληρώνεται η μικροδιδασκαλία (δεν είναι απαραίτητο να είναι κάτι πρωτότυπο).

¹ Θα προταθεί στην Ομάδα Διενέργειας Εξετάσεων, οι υποψήφιοι που θα συμμετάσχουν στην προφορική εξέταση να έχουν στη διάθεσή τους το παραπάνω σχέδιο, ώστε να μη χρειάζεται να επεξεργάζονται το θέμα τους από μνήμης.

Έστω ότι επιλέγουμε το εξής θέμα από τη διδακτική ενότητα «Η σύμβαση Stayman»,: **«Διδάσκεις μπριτζ σε μια ομάδα ενήλικων εκπαιδευομένων, που βρίσκονται στο 1^ο έτος διδασκαλίας και έχουν ολοκληρώσει το 1^ο και το 2^ο βιβλίο. Να παρουσιάσεις μια μικροδιδασκαλία με θέμα τον τρόπο χειρισμού από τον απαντώντα ενός δυνατού χεριού με 4φυλλο μαζέρ και μακρύ μινέρ».**

Ποια τα δεδομένα που έχουμε στη διάθεσή μας; Αρχάριοι εκπαιδευόμενοι που γνωρίζουν το άνοιγμα 1NT. Θεωρούμε επίσης δεδομένη τη γνώση της Stayman και έστω ότι δεν έχουν διδαχθεί το συγκεκριμένο θέμα. Σχεδιάζουμε ένα χέρι, με αυτά τα χαρακτηριστικά, που θα πρέπει να απαντήσει σε άνοιγμα 1NT. Αν χρειάζεται, ανατρέχουμε στην ύλη του βιβλίου για να θυμηθούμε τα βασικά σημεία της θεωρίας. Επιλέγουμε τις τεχνικές διδασκαλίας και τα εποπτικά μέσα που ταιριάζουν με το θέμα (ή που μας αρέσει να χρησιμοποιούμε ή που μας είναι εύκολο να χρησιμοποιούμε κλπ).

Παίρνουμε το έντυπο της μικροδιδασκαλίας και σχεδιάζουμε το μάθημα:

«Απάντηση σε άνοιγμα 1NT από δυνατό χέρι που συνδυάζει 4φ μαζέρ και 6φ σπαθί»		
Περιεχόμενο – δραστηριότητες		
Πρόλογος	Στόχοι Ενότητας	<ul style="list-style-type: none"> • Να αντιληφθούν οι εκπαιδευόμενοι την αγοραστική προτεραιότητα του μαζέρ έναντι του μινέρ • Να αντιληφθούν οι εκπαιδευόμενοι την εκτελεστική προτεραιότητα ενός συμβολαίου 3NT έναντι ενός συμβολαίου 5 σε μινέρ.
	Σύνδεση με προηγ. γνώση	<ul style="list-style-type: none"> • Θα συνδεθεί με το άνοιγμα 1NT και τη χρήση της σύμβασης Stayman όταν ο απαντών κρατάει απλώς 4φυλλο μαζέρ.
Κυρίως θέμα	Έννοιες και θεωρία της ενότητας	<ul style="list-style-type: none"> • Άνοιγμα 1NT – χαρακτηριστικά του χεριού (ήδη γνωστό) • Σύμβαση Stayman (ήδη γνωστό) • Δίχρωμο χέρι που συνδυάζει μαζέρ & Μινέρ
	Παρουσίαση της θεωρίας	<ul style="list-style-type: none"> • Πέρασμα από ένα απλό χέρι απαντώντα με 4φυλλο μαζέρ (και π.χ. ομαλή κατανομή) σε ένα πιο σύνθετο, δίχρωμο χέρι.
	Εποπτικά μέσα της ενότητας	<ul style="list-style-type: none"> • 3^{ος} τόμος «Δημοφιλείς συμβάσεις», ένα ή περισσότερα πλήρη τραπέζια, διανομή, τράπουλες χωρισμένες σε χρώματα, bibbing box.
	Τεχνικές διδασκαλίας	<ul style="list-style-type: none"> • Ομάδες εργασίας (= τραπέζια, έστω ότι έχω δύο πλήρη), ερωτήσεις – απαντήσεις, διάλεξη – ανάλυση διανομής
Επίλογος	Αξιολόγηση της θεωρίας / ύλης	<ul style="list-style-type: none"> • Δίνω μια παρόμοια διανομή (με 4φ ♠ και αντί για 6φ ♣ έχει 6φ ♦).
	Συμπεράσματα	<ul style="list-style-type: none"> • Τονίζω ότι πρώτα διερευνούμε το φιτ στα μαζέρ μέσω της Stayman και αν δεν υπάρχει φιτ, προτείνουμε το συμβόλαιο στο μινέρ, προτιμώντας όμως το συμβόλαιο σε 3NT. Άρα, ιεραρχία συμβολαίων.

Στη συνέχεια προχωράμε στην παρουσίαση της μικροδιδασκαλίας. Βρίσκομαι σε έναν εκπαιδευτικό χώρο, ο οποίος διαθέτει τις προδιαγραφές που επιθυμώ (κι αν αυτές οι προδιαγραφές είναι απαιτητικές,

υποστηρίζω πως τις έχω στη διάθεσή μου (π.χ. αν χρειάζομαι δύο πλήρη τραπέζια εκπαιδευομένων κι έχω μόνο ένα, τότε «έστω ότι έχω δύο πλήρη τραπέζια...»).

«θα παρουσιάσουμε στη συνέχεια την εξέλιξη μιας αγοράς που ακολουθεί το άνοιγμα 1NT, όταν ο απαντών κρατάει ένα χέρι με 4φ μαζέρ και 6φ μινέρ. Σε κάθε τραπέζι μοιράζονται τα χρώματα ως εξής: ο B κρατάει τις πίκες, η A τις κούπες, ο N τα καρά και η Δ τα σπαθιά. Ο B παίρνει από το *bidding box* το χαρτάκι με την ένδειξη «1NT». Μπορείτε να περιγράψετε την πιθανή κατανομή και το πιθανό εύρος πόντων αυτού του χεριού; Η Δ του 2^{ου} τραπεζιού υποστηρίζει ότι η κατανομή είναι είτε 4333 είτε 4432 είτε 5332 και το εύρος πόντων από 15 ως 17. Συμφωνούμε όλοι με αυτήν την περιγραφή; Ναι, συμφωνούμε, η παραπάνω περιγραφή καλύπτει όλα τα χέρια που ανοίγουν 1NT. Συνεχίζουμε την αγορά με την A να δηλώνει «pass», όσοι κάθονται στην A ας αφήσουν μπροστά τους το αντίστοιχο χαρτάκι. Στη συνέχεια θα σχηματίσουμε και στα δύο τραπέζια το χέρι του N: αυτός που κρατάει τις ♠ να δώσει στο N μόνο το 4♠. Αυτός που κρατάει τις ♥ να δώσει στο N τα εξής χαρτιά: AJ73. Ο παίκτης που κρατάει τα ♦ να δώσει στο N τα 73. Τέλος, ο παίκτης που κρατάει τα ♣ να δώσει στο N AQJ652. Θα ήθελε κάποιος να περιγράψει το χέρι του N, αφού πλέον είναι πλήρως σχηματισμένο; 4φ κούπα, 6φ σπαθί, 2φ καρό και σόλο πίκια, σύνολο πόντων από ονέρ 12.

Είναι η σειρά του N να απαντήσει στο άνοιγμα 1NT του συμπαίκτη του. Έχουμε κάποια αμφιβολία ως προς το αν θα απαντήσει ο N; φυσικά όχι, αφού το χέρι του είναι δυνατό. Τι πιστεύετε ότι πρέπει να αγοράσει ο N; Για να απλοποιήσουμε την ερώτηση, βλέπουμε όλοι μας πως ο N κρατάει δύο αξιόλογα χρώματα, κούπες και σπαθιά. Θα ήθελα τη γνώμη σας ... Ο B του 1^{ου} τραπεζιού υποστηρίζει ότι με την αγορά του ο N θα αφήσει πρωτίστως να εννοηθεί ότι κρατά 4φ μαζέρ και στη συνέχεια, εφόσον χρειαστεί, θα προσπαθήσει να δείξει ότι έχει και 6φ ♣. Και γιατί αυτό; Ακριβώς επειδή ένα συμβόλαιο σε μαζέρ προηγείται από ένα συμβόλαιο σε μινέρ. Ποια, λοιπόν, η αγορά του N; 2♣, Stayman, συμβατική αγορά που υποδηλώνει την ύπαρξη ενός 4φ μαζέρ. Η Δ δηλώνει «pass» και ο B αγοράζει 2♣. Η A δηλώνει «pass» εκ νέου και ήρθε και πάλι η σειρά του N να αγοράσει. Ας συζητήσουμε: τι γνωρίζει ο N για το χέρι του συμπαίκτη του; Σας ακούω! Μάλιστα, ο B – πέρα από τη γνωστή κατανομή και το γνωστό εύρος πόντων - διαθέτει 4 πίκες αλλά όχι περισσότερες από 3 κούπες. Πώς το ξέρει αυτό ο N; Απαντά ο N του 2^{ου} τραπεζιού: Αν ο B είχε 4φ κούπα και 4φ πίκια, πρώτα θα αγόραζε το χαμηλότερο χρώμα.

Άρα, ο N γνωρίζει πως δεν υπάρχει φιτ στα μαζέρ. Τι οφείλει να κάνει στη συνέχεια; Να αγοράσει με τέτοιο τρόπο ώστε να περιγράψει το 6φ ♣ του. Ποια η επόμενη αγορά του κατά τη γνώμη σας; 3♣; 4♣; Ποιο πρόβλημα υπάρχει με την αγορά 4♣; Ακριβώς! Ξεπερνάμε την αγορά 3NT, άρα χάνουμε την ευκαιρία να αγοράσουμε τη Μανς σ' αυτό το επίπεδο, 3♣ λοιπόν. Η Δ δηλώνει και πάλι «pass» και ήρθε η σειρά του B να απαντήσει στην δεύτερη αγορά του συμπαίκτη του. Τι γνωρίζει ο B για το χέρι του N; Σας ακούω: η A του 2^{ου} τραπεζιού έχει το λόγο: ο N έχει 4φ ♥ - αφού δεν έδωσε φιτ στις 4 πίκες του B – και οπωσδήποτε 6φ ♣, για να

αγοράσει στο επίπεδο 3. Οπότε, απομένουν 3 φύλλα για τα άλλα δύο χρώματα, τις πίκες και τα καρά, στο χέρι του N. Τι θα κάνει τώρα ο B; θα εκτιμήσει κατά πόσο «κρατάει» ισχυρά τα χρώματα στα οποία είναι αδύνατος ο N κι αν τα κρατάει καλά θα κλείσει τη Μανς στο 3NT. Αν, όμως, ο B έχει πρόβλημα σε κάποιο από αυτά, τα χρώματα, π.χ. στα ♦, τότε είναι καλύτερο να προτείνει ή να αγοράσει τη Μανς στα ♣.

Ας δούμε και μια παρόμοια διανομή, στην οποία η Δ ανοίγει ένα 1NT, B και N δηλώνουν «pass» σε όλη τη διαδικασία των αγορών. Η A κρατά το εξής χέρι: ♠ A1085 ♥ 72 ♦ AKJ743 ♣ 6. Επαναλαμβάνουμε την ίδια διαδικασία αγορών, ο ανοίξας αγοράζει 2♥ ως απάντηση στη σύμβαση Stayman και μετά και την αγορά 3♦ εκ μέρους της A, η Δ αγοράζει 4♦. – άρα δεν υπάρχει φιτ στα μαζέρ. Τι διαφορετικό έχουμε σε σχέση με την προηγούμενη αγορά; Σας ακούω: η Δ που άνοιξε την αγορά με 1NT αρνείται τη Μανς στο 3NT, προφανώς επειδή δε θεωρεί πως έχει καλά κρατήματα σε σπαθιά και πίκες, και διερευνά τη Μανς στα 5♦.

Άρα, αν πρέπει να απαντήσουμε σε άνοιγμα 1NT και κρατάμε ένα δυνατό χέρι που συνδυάζει 4φ μαζέρ και 6φ μινέρ, πρώτα ερευνούμε την πιθανότητα ύπαρξης φιτ και Μανς στο μαζέρ, στη συνέχεια τη δυνατότητα να αγοράσουμε τη Μανς στο 3NT – φυσικά, εξετάζοντας κατά πόσο η πιθανότητα επιτυχίας αυτού του συμβολαίου είναι υψηλή – και αν αποκλειστούν οι δύο αυτές περιπτώσεις, τότε εξετάζουμε την τελευταία λύση, αν μπορούμε να αγοράσουμε τη Μανς στο μινέρ.

Αυτή είναι η διαδικασία σχεδιασμού και παρουσίασης ενός μαθήματος σε σύντομο χρονικό διάστημα, δηλαδή μια μικροδιδασκαλία. Αυτή τη διαδικασία συμπεριλαμβάνει η πρόταση για την πιστοποίηση των εκπαιδευτών. Προτείνω σε όλους όσοι ενδιαφέρονται να τη μελετήσουν και να εκπονήσουν τα δικά τους παραδείγματα.

Δημήτρης Παπασπύρου, Αγρίνιο 26 Ιουνίου 2015